

УДК 346.32

Ярослав Петруненко,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри господарського права і процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

РАМКОВА УГОДА ЯК ФОРМА ДОГОВОРУ ПРО ЗАКУПІВЛЮ ТОВАРІВ, РОБІТ І ПОСЛУГ ЗА ДЕРЖАВНІ КОШТИ

У наведеній статті на основі системного аналізу наукових підходів і норм чинного законодавства України досліджуються поняття, правова природа та сутність рамкових угод як певної форми договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за рахунок державних коштів через спеціальний господарсько-правовий механізм їх реалізації. Автором обґрунтовано, що рамкові угоди у сфері державних закупівель є дієвим господарсько-правовим механізмом забезпечення ефективного використання державних коштів, могутнім інструментом забезпечення правового господарського порядку, непрямим методом державного регулювання господарської діяльності. За підсумками проведеного дослідження окреслено проблеми практичного застосування рамкових угод і сформульовано пропозиції щодо їх усунення.

Ключові слова: рамкова угода, державні закупівлі, державне замовлення, державні кошти, державний контракт, державні потреби, державне регулювання господарської діяльності, правовий господарський порядок.

Вступ. За нормами чинного законодавства України суб'єкти господарювання мають право вступати в будь-які договірні відносини з державою. Однією з форм такого співробітництва виступають відносини у сфері державних закупівель, які здійснюються виключно на контрактно-договірній основі, яка визначає процедуру й умови їх реалізації.

Значимість державного закупівельного господарювання полягає у забезпеченні державних потреб у різних товарах, продукції, послугах і роботах, яке сьогодні здійснюється в умовах формування і розвитку товарного ринку. При цьому, як і в зарубіжних країнах, в Україні застосовується договірна форма взаємовідносин держави з підприємцями, в результаті чого ринок державних закупівель охоплює оборот товарів, робіт і послуг, необхідних для задоволення найбільш важливих потреб усього суспільства в економічному та соціальному сенсі.

Рамкові договори певною мірою досліджені в наукових працях О. А. Беяневич, С. М. Бервено, О. В. Дзери, М. М. Брагінського, В. В. Вітрянського, В. В. Луця, В. С. Мілаш та інших авторів. Відзначаючи високий особистий вне-

сок кожного науковця, варто зазначити, що в науковій літературі рамкові угоди здебільшого розроблені лише з позиції загальної теорії договірного права без прив'язки їх до сфери державних закупівель. При цьому поза увагою наукової спільноти залишилася економіко-правова модель рамкової угоди, яка, по суті, є дієвим господарсько-правовим механізмом забезпечення ефективного використання державних коштів, могутнім інструментом забезпечення правового господарського порядку, непрямим методом державного регулювання господарської діяльності. Все наведене вище й обумовлює актуальність даної теми і окреслює коло питань, які ми обрали для вивчення.

Метою статті є визначення поняття, правової природи та сутності рамкових угод як певної форми договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за рахунок державних коштів через спеціальний господарсько-правовий механізм їх реалізації, а також на основі системного аналізу норм чинного законодавства визначення проблем їх практичного застосування і формулювання пропозицій щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Державне закупівельне господарювання виступає привабливим видом діяльності, яка направлена на встановлення стабільних зв'язків між суб'єктами господарської діяльності шляхом укладення відповідних договорів, реалізація яких впливає на розвиток і покращення стану вітчизняної економіки через ефективне використання бюджетних коштів.

Бутенко О. І. слушно підкреслює, що в умовах економічної кризи для України важливо віднайти найбільш виважені форми і методи перерозподілу державного бюджету. Доцільно зауважити, що перерозподіл через бюджет не може задовольнити інтереси всіх верств населення, оскільки за рахунок коштів одних здійснюється підтримка інших. Тож дуже важко досягти однаковості у процесі перерозподілу бюджету. В сучасних умовах доцільно здійснити прозору функцію перерозподілу ВВП через бюджет, а фінансову політику слід орієнтувати на стимулювання підприємницької активності та пошук нових форм державно-приватницького партнерства в модернізації виробництва на основі інноваційних змін [1, с. 93].

Нормативно-правовим підґрунтям даної проблематики є акти різної юридичної сили: Цивільний кодекс України [2], Господарський кодекс України [3], Бюджетний кодекс України [4], Закон України «Про здійснення державних закупівель» від 10 квітня 2014 р. № 1197-VII [5], Закон України «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності» від 24 травня 2012 р. № 4851-VI [6], Закон України «Про особливості здійснення закупівлі за державні кошти послуг поштового зв'язку, поштових марок та маркованих конвертів» від 21 червня 2012 р. № 4997-VI [7], постанова Кабінету Міністрів України «Про особливості виконання рамкових угод» від 4 липня 2012 р. № 603 [8], постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення генеральних замовників та взаємодії замовників з генеральним замовником за рамковими угодами» від 4 липня 2012 р. № 602 [9], постанова Кабінету Міністрів України «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються

за бюджетні кошти» від 23 квітня 2014 р. № 117 [10], постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення попередньої оплати закупівлі обладнання, устаткування та автомобілів, необхідних для реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій» від 16 липня 2012 р. № 649 [11], постанова Кабінету Міністрів України «Про запровадження державних форвардних закупівель зерна» від 16 травня 2007 р. № 736 [12], наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Переліку товарів і послуг, які можуть закуповуватися за рамковими угодами» від 24 квітня 2012 р. № 503 [13], наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про особливості укладення рамкових угод» від 24 квітня 2012 р. № 504 [14], форма оголошення з відомостями про рамкову угоду та Інструкція щодо її заповнення, затверджені наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15 вересня 2014 р. № 1106 [15], наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про здійснення моніторингу державних закупівель» від 19 жовтня 2011 р. № 155 [16]. Також заслуговує на увагу роз'яснення Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 22 вересня 2014 р. № 3302-05/32566-03 стосовно надання методологічної допомоги при здійсненні закупівель за рамковими угодами.

У науковій літературі слушною є думка про те, що дефініція терміна «державна закупівля» у законодавстві не несе в собі великого масиву інформації про даний термін, напевне тому, що вся законодавча база і практика його застосування здатні у повній мірі охарактеризувати системоутворююче поняття «державна закупівля». Надаючи вказане визначення, законодавець, по-перше, зменшив навантаження на інші статті закону про держзакупівлі шляхом введення двох слів «державна закупівля» замість сукупності слів дефініції, по-друге, надав змогу широко тлумачити дане поняття, відносячи до нього такі поняття, як «державне замовлення» та, деякою мірою, «державне оборонне замовлення» [17, с. 24].

Згідно з ч. 1 ст. 13 Господарського кодексу України [18], державне замовлення є засобом державного регулювання економіки шляхом формування на договірній (контрактній) основі складу та обсягів продукції (робіт, послуг), необхідної для пріоритетних державних потреб, розміщення державних контрактів на поставку (закупівлю) цієї продукції (виконання робіт, надання послуг) серед суб'єктів господарювання незалежно від їх форми власності. Відповідно до ч. 2 цієї ж статті [19], державний контракт — це договір, укладений державним замовником від імені держави з суб'єктом господарювання — виконавцем державного замовлення, в якому визначаються економічні та правові зобов'язання сторін і регулюються їх господарські відносини. У наведеному визначенні вказується на договірну сутність контракту. Поняття «державний контракт» найбільш повно відображає особливості укладених державою договорів. Термін «державний» підкреслює участь держави в договірних відносинах, «особливу значущість» поставок продукції для державних потреб [20, с. 64]. Термін «контракт» виражає договірний характер взаємин держави і господарюючого суб'єкта з закупівель товарів в публічних інтересах. Використання терміна «контракт», а не «договір» відображає, як видається, історичне правонаступництво сучасної системи державних закупівель від контрактної системи закупівель державою сільськогосподарської продукції в радянський період. Але слід відзначити, що поняття «договір» є більш ширшим ніж поняття «контракт», та у цьому сенсі варто говорити про «контракт» як певний вид договору [21, с. 95]. Водночас, державний контракт має ряд істотних особливостей, які не дозволяють його розглядати як звичайний договір. До основних особливостей можна віднести такі: спеціальний суб'єктний склад (стороною державного контракту є Українська держава, на підставі ч. 2 ст. 13 Господарського кодексу України [22] від імені держави контракт укладає державний замовник); особлива мета державного контракту, яка полягає у забезпеченні пріоритетних державних потреб; застосування спеціальних способів (процедур) розміщення замовлень

держави; здійснення фінансування державних контрактів за рахунок бюджетних коштів та залучених для цих цілей коштів позабюджетних джерел; особливі правила виконання, зміни та розірвання державного контракту; більш складний характер створених правовідносин між державою і другою стороною контракту, що відображається, у тому числі, і в найменуванні другої сторони — постачальник (виконавець). Ці та інші особливості державного контракту дозволяють розглядати його як особливий різновид договору.

У радянські часи, розглядаючи поняття адміністративного договору, автори відзначали певні його особливості, наприклад, відсутність справжньої юридичної рівноцінності волі учасників відносин; настання за невиконання договірних умов адміністративної, а не цивільно-правової відповідальності; застосування відповідальності органом, який є стороною за договором або вищим органом; відсутність, як правило, відповідальності сторони, яка має владні повноваження [23, с. 43]. За часів адміністративно-планової системи господарювання рівноправність сторін у сфері господарського управління, як одна з необхідних умов укладення договору, була відсутня.

Досліджуючи поняття державних контрактів, О. В. Дьомін звертає увагу саме на їх найменування, яке, на його думку, підкреслює наявність в їх правовому режимі публічно-правових елементів. Говорячи про адміністративно-правові ознаки державних контрактів, автор зазначає, що законодавчі акти, які регулюють державні контракти, за своїм змістом, структурою, предметом і методами регулювання є комплексними, включають норми цивільного й адміністративного права. Причому адміністративні норми носять спеціальний характер, встановлюючи галузеві особливості даної категорії договорів відносно загальних положень і принципів зобов'язального (цивільного) права. Предметом правового регулювання даних законодавчих актів виступає цілеспрямована управлінська діяльність держави у сфері забезпечення пріоритетних державних потреб. Це положення характерне для

джерел адміністративного права. Адміністративно-правові елементи проявляються й у цільовому призначенні державних контрактів. Державний контракт виступає засобом реалізації державних завдань і функцій, які обумовлюють публічно-правові засоби і методи їх досягнення. Підкреслюючи наявність у державних контрактах публічно-правових елементів, автор все ж таки робить висновок про те, що в цілому державний контракт є комплексним правовим актом, який містить одночасно і цивільно-правові, і адміністративно-правові елементи [24, с. 149]. Втім, по суті, сформульований висновок підкреслює саме господарсько-правову природу державних контрактів, яка й поєднує в них публічно-правові та приватноправові елементи.

Водночас, відзначаючи наявність в управлінській діяльності деяких елементів договірного регулювання, Ю. М. Козлов писав про те, що договірні зв'язки у сфері державного управління ще не отримали належного юридичного оформлення. Окремі елементи договорів найчастіше не отримують безпосереднього вираження і не виступають в якості самостійної правової форми управлінської діяльності, яка вже склалася. Лише в окремих випадках, як писав Ю. М. Козлов, вони за своїм характером наближаються до такої форми, але й тоді в них не знаходять прямого вираження завдання й функції виконавчої влади, а тому їх не можна (за рідкісним винятком) віднести до правових форм реалізації виконавчої влади [25, с. 260]. Що ж стосується державних контрактів, то він наголошував на такій їх особливості, як поєднання в собі елементів адміністративно-правових і цивільно-правових договорів [26, с. 68].

Досліджувані нами договори про закупівлю товарів, робіт і послуг за рахунок державних коштів як певна спеціальна форма державних контрактів, врегульовані нормами Цивільного кодексу України [27] та Господарського кодексу України [28] з урахуванням особливостей, визначених ст. 40 Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 10 квітня 2014 р. № 1197-VII [29]. Зміст договору становлять його умови, визначені за домовленістю сторін. З метою підтримання су-

спільного господарського порядку, забезпечення реалізації публічних інтересів у сфері господарювання під час укладення господарських договорів сторони можуть визначати їх зміст не тільки на основі вільного волевиявлення, а й на основі примірних та типових договорів. Затвердження таких договорів, на думку В. С. Мілаш, є формою державного регулювання договірних відносин у сфері господарювання, яке полягає у прийнятті відповідним органом нормативно-правового акта [30, с. 254]. Стефанчук Р. О. також відзначає важливу роль типових або зразкових договорів у визначенні змісту підприємницьких договорів [31], при цьому в юридичній літературі термін «підприємницький договір» використовується поряд із терміном «господарський договір» [32, с. 433]. Заслугує неабиякої підтримки висловлена О. П. Подцерковним теза про те, що господарський договір — «дитина» економічного ладу суспільства. Від того, яким чином влаштовані економічні відносини, залежить зміст і направленість господарських договорів [33, с. 249]. Основне значення господарського договору полягає у формуванні моделі договірного зв'язку та встановленні правового режиму взаємодії сторін в межах означеної договірної моделі, яка перетворює договір у найбільш дійовий інструмент регулювання господарських відносин [34, с. 86, 393]. Беяневич О. А. влучно підкреслює, що типові, а також примірні (зразкові) договори є формою державного регулювання договірних відносин у сфері господарювання та застосовуються для спрощення процесу укладання конкретних господарських договорів та визначення бажаної з точки зору держави моделі договірного зобов'язання [35, с. 409]. У цьому сенсі важливості набуває рамкова угода як особлива форма договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за рахунок державних коштів.

За визначенням п. 24 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 10 квітня 2014 р. № 1197-VII [36] рамкова угода є правомочним, який укладається одним чи кількома замовниками (генеральним замовником) у письмовій формі в порядку,

встановленому цим Законом, з одним чи кількома учасниками процедури закупівлі з метою визначення основних умов закупівлі окремих товарів і послуг для укладення відповідних договорів про закупівлю протягом строку дії рамкової угоди. Згідно з п. 2 ч. 1 цієї ж статті [37] генеральний замовник — орган державної влади, орган місцевого самоврядування, державна, комунальна установа чи організація, визначені, відповідно, Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями або виконавчими органами місцевих рад, відповідальними за організацію і проведення процедур закупівель в інтересах замовників за рамковими угодами відповідно до цього Закону.

Господарсько-правовий механізм рамкових угод використовується у випадках повторюваних закупівель з метою вибору певних суб'єктів господарювання, які у визначеній угодою час зможуть задовольнити потреби покупця. Зокрема, вони унеможливають об'єднання повторюваних і однорідних закупівель та надають різним замовникам можливість здійснити повторювані закупівлі продукції під час однієї процедури конкурсних торгів. Відтак замовникам фактично не потрібно буде щоразу проводити повторні конкурсні торги для здійснення стандартних закупівель, що покликано забезпечити відповідну економію коштів, ресурсів замовників і часу.

При правильному застосуванні такий підхід забезпечує практичні вигоди як для держави, так і для постачальників, серед яких, на думку О. Шатковського, можливо виділити такі: додаткова економія замовників за рахунок обсягу і тривалості рамкової угоди; можливість формувати зведену потребу в інтересах кількох замовників та проведення меншої кількості торгів; можливість укладення угоди до 4-х років (ділове співробітництво на тривалий час) [38, с. 19].

Закупівлі за рамковими угодами здійснюються у порядку, визначеному ст. 13 Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 10 квітня 2014 р. № 1197-VII [39]. Рамкові угоди застосовуються для закупівель досить поширених товарів і послуг, які не є

унікальними чи специфічними, а тому застосування процедур двоступеневих торгів чи попередньої кваліфікації є недоцільним. Відтак найбільш прийнятним для укладення рамкових угод є застосування відкритих торгів як основної процедури закупівлі.

Рамкові угоди давно відомі у світовій практиці державних закупівель. Зокрема, у Сполучених Штатах Америки рамкові угоди (Blanket Purchase Agreement) використовуються для регулярних закупівель широкого асортименту продукції (типовим прикладом є канцелярські товари, інші витратні матеріали для роботи офісів, постачання запасних частин автотранспорту замовників, тощо). Питання поточного забезпечення потреб федеральних органів влади Сполучених Штатів Америки вирішуються централізовано спеціально створеною для цього організацією — Адміністрацією загальних послуг (General Services Administration), завдяки якій замовники можуть купувати широкий асортимент товарів, робіт і послуг «єдиних стандартів» на вибір з-понад чотирьох мільйонів найменувань продукції для всіх відомств незалежно від сфери їх компетенції. Шаповал Б. наголошує, що така схема організації закупівель дозволяє суттєво здешевити саму процедуру закупівлі [40]. Вважається, що в нинішніх умовах фінансово-економічної кризи в Україні, коли важлива кожна копійка державних коштів, господарсько-правовий механізм рамкових закупівель міг би стати «рятівним жилетом» для багатьох галузей господарства, забезпечуючи реалізацію важливого принципу здійснення закупівель — їх максимальну економію та ефективність. Відтак питання запровадження в Україні закупівель за рамковими угодами наразі стоїть дуже гостро. В цьому контексті привертають увагу слушні ідеї В. К. Малолітневої стосовно розмежування правових форм державних закупівель з обґрунтуванням пропозиції про впровадження: а) централізованих державних закупівель щодо товарів, робіт і послуг, які необхідні для утримання, матеріально-технічного забезпечення роботи замовників за наявності їх довгострокової постійної потреби в однокласових товарах, роботах і послугах, які

вже мають свій сформований ринок та відомий рівень цін; б) об'єднаних державних закупівель, які передбачають право двох або більше замовників, які планують придбати однакові товари, роботи або послуги, передати на основі угоди всі або частину власних повноважень із здійснення закупівлі одному із замовників [41, с. 4]. Рамкові угоди у поєднанні з електронними державними закупівлями в межах централізованих та об'єднаних закупівель (на доцільність такої конструкції також вказує В. К. Малолітнева [42]) безперечно стануть дієвим господарсько-правовим механізмом забезпечення ефективного використання державних коштів.

На відміну від європейських країн (наприклад, Португалія, Велика Британія, Данія, Фінляндія, Австрія), в Україні немає єдиної централізованої закупівельної організації для здійснення рамкових закупівель. Діючий механізм застосування системи рамкових угод передбачає добровільне волевиявлення замовників щодо здійснення координованих рамкових закупівель. У такому вигляді він себе, на жаль, не виправдовує. Вказаний механізм не спрацьовує на самому початку — при виборі генерального замовника (на так званому «горизонтальному рівні» серед рівних за статусом замовників — головних розпорядників державних коштів). Для реалізації такого наміру потрібно, принаймні, щоб між певними розпорядниками коштів був узгоджений порядок взаємодії в частині погодження єдиної політики матеріально-технічного забезпечення і спільних вимог за усіма параметрами закупівельної операції. Заслугує підтримки пропозиція В. К. Малолітневої стосовно покладення функції зі здійснення централізованих державних закупівель на спеціалізований орган державної влади або державне підприємство [43, с. 8]. За її моделлю порядок здійснення централізованих державних закупівель полягатиме, по-перше, у об'єднанні попиту замовників певного рівня та формуванні зведеного плану на основі річних планів таких замовників, по-друге, у проведенні відбору постачальників згідно із встановленими законодавством України закупівельними процедурами й

у подальшій передачі товарів безпосередньо замовникам на основі прямих господарських договорів згідно із поданими замовниками планами.

Варто наголосити, що на нинішньому початковому етапі запровадження в Україні господарсько-правового механізму рамкових закупівель потрібно обережно підходити до укладення рамкової угоди на декілька років з одним учасником. Це має бути обумовлено винятковими обставинами, належним чином обґрунтованими на підставі об'єктивної ринкової ситуації існування обмеженого ринку певного товару чи послуги. Більшість товарів і послуг, які закуповуються на основі рамкових угод, представлені на досить конкурентних ринках, у зв'язку з чим для їх закупівлі доцільніше укладати рамкові угоди з декількома постачальниками (виконавцями).

Підсумовуючи викладене вище, можна дійти наступних висновків, які мають теоретичне значення для наукової розробки досліджуваної проблематики і можуть слугувати підґрунтям для подальших наукових досліджень у цій сфері.

По-перше, рамкова угода є певною особливою формою договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за рахунок державних коштів, який має господарсько-правову природу та є спеціальною формою державного контракту. Зміст такого договору становлять його умови, визначені за домовленістю сторін на основі їх вільного волевиявлення, а також на основі типових і примірних договорів.

По-друге, рамкова угода як самостійна форма договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти укладається шляхом проведення відкритих торгів як основної процедури закупівлі на певний обумовлений угодою строк та відповідає загальним положенням Цивільного кодексу України [44] і Господарського кодексу України [45], за умови внесення відповідних змін до зазначених нормативно-правових актів. Примірна форма рамкової угоди може бути інструментом переговорів сторін (як резидентів, так і нерезидентів) та в майбутньому приймати форму остаточного контракту.

По-третє, рамкові угоди стосуються закупівель досить поширених товарів і послуг, які не є унікальними чи спеці-

фічними; їх запровадження дозволить досягти додаткової економії коштів, ресурсів замовників і часу за рахунок обсягу закупівель і тривалості рамкової угоди. Рамкові закупівлі є дієвим господарсько-правовим механізмом забезпечення ефективного використання державних коштів. Зважаючи на великий економічний вплив рамкових угод на ринки, їх можна вважати непрямим методом дер-

жавного регулювання господарської діяльності. Рамкові угоди повинні відбуватися за суворими правилами, які мають утримувати визначену господарську систему у рамках правового господарського порядку з обов'язковим дотриманням загальних принципів конкуренції, рівного ставлення до всіх учасників та прозорості.

ПРИМІТКИ

1. Бутенко О. І. Роль державного бюджету в інвестуванні економіки // Город, регион, государство : экономико-правовые проблемы хозяйствования : сб. науч. трудов в 2-х т. Институт экономико-правовых исследований НАН Украины. — Донецк : Изд-во «Ноулидж», 2009. — с. 92—96.

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 461.

3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 462.

4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. // Офіційний вісник України. — 2010. — № 59. — Ст. 2047.

5. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 10.04.2014 р. № 1197-VII // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 24. — Ст. 883.

6. Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності : Закон України від 24.05.2012 р. № 4851-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 17. — Ст. 148.

7. Про особливості здійснення закупівлі за державні кошти послуг поштового зв'язку, поштових марок та маркованих конвертів : Закон України від 21.06.2012 р. № 4997-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 19—20. — Ст. 185.

8. Про особливості виконання рамкових угод : постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 р. № 603 // Офіційний вісник України. — 2012. — № 50. — Ст. 1981.

9. Про затвердження Порядку визначення генеральних замовників та взаємодії замовників з генеральним замовником за рамковими угодами : постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 р. № 602 // Офіційний вісник України. — 2012. — № 50. — Ст. 1980.

10. Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти : постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 р. № 117 // Офіційний вісник України. — 2014. — № 34. — Ст. 916.

11. Деякі питання здійснення попередньої оплати закупівлі обладнання, устаткування та автомобілів, необхідних для реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій : постанова Кабінету Міністрів України від 16.07.2012 р. № 649 // Офіційний вісник України. — 2012. — № 54. — Ст. 2175.

12. Про запровадження державних форвардних закупівель зерна : постанова Кабінету Міністрів України від 16.05.2007 р. № 736 // Офіційний вісник України. — 2007. — № 37. — Ст. 1486.

13. Про затвердження Переліку товарів і послуг, які можуть закуповуватися за рамковими угодами : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 24.04.2012 р. № 503 // Офіційний вісник України. — 2012. — № 41. — Ст. 1583.

14. Про особливості укладення рамкових угод : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 24.04.2012 р. № 504 // Офіційний вісник України. — 2012. — № 57. — Ст. 2295.

15. Про затвердження форм документів у сфері державних закупівель : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15.09.2014 р. № 1106 // Офіційний вісник України. — 2014. — № 87. — Ст. 2504.

16. Про здійснення моніторингу державних закупівель : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 19.10.2011 р. № 155 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 95. — Ст. 3474.

17. Михайлик Р. Р. Державні закупівлі : науково-практичний коментар до Закону України «Про здійснення державних закупівель». Загальні положення / Р. Р. Михайлик, О. О. Вернигора // Державне регулювання та контроль у сфері закупівель. Загальні умови здійснення закупівлі. — К. : Глобалконсалтинг, 2011. — Том 1. — 320 с.
18. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 462.
19. Там само.
20. Клейн Н. И. Поставка продукции для государственных нужд / Н. И. Клейн // Закон. — 1995. — № 6. — С. 63—64.
21. Петруненко Я. В. Господарсько-правові основи державних закупівель в Україні [текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Я. В. Петруненко. — О., 2013. — 215 с.
22. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 462.
23. Новоселов В. И. К вопросу об административных договорах / В. И. Новоселов // Правоведение. — 1969. — № 3. — С. 40—45.
24. Дёмин А. В. Государственные контракты : публично-правовой аспект / А. В. Дёмин // Хозяйство и право. — 1997. — № 8. — С. 148—154.
25. Административное право Российской Федерации [текст] : учебник / А. П. Алехин, А. А. Кармолицкий, Ю. М. Козлов. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Зерцало, 1999. — 671 с.
26. Административное право Российской Федерации [текст] : учебник / А. П. Алехин, Ю. М. Козлов. — М. : ТЕИС, 1994. — 280 с.
27. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 461.
28. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 462.
29. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 10.04.2014 р. № 1197-VII // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 24. — Ст. 883.
30. Господарське право : підручник / за заг. ред. Д. В. Задихайла, В. М. Пашкова. — Х. : Право, 2012. — 696 с.
31. Офіційні типові форми договорів / уклад. : Р. О. Стефанчук, М. О. Стефанчук. — К. : Юрінком Інтер, 2003. — 639 с.
32. Саниахметова Н. О. Категорія господарського (підприємницького) договору // В кн. : Цивільне право України : підручник / Є. О. Харитонов, Н. О. Саниахметова. — К. : Істина, 2003. — 761 с.
33. Господарське право : підручник / за ред. О. П. Подцерковного. — 2-ге вид., доп. і перероб. — Х. : Одиссей, 2011. — 640 с.
34. Мілаш В. С. Комерційний договір у контексті сучасних ринкових умов : монографія / В. С. Мілаш. — Х. : Вид. ФОП Вапнярчук Н. М., 2007. — 440 с.
35. Актуальні проблеми господарського права : навч. посіб. / за ред. В. С. Щербини. — К. : Юрінком Інтер, 2013. — 528 с.
36. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 10.04.2014 р. № 1197-VII // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 24. — Ст. 883.
37. Там само.
38. Яременко С. Коментарі до законодавства України про державні закупівлі / С. Яременко, О. Шатковський // Проект ЄС «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС». — К., 2014. — 140 с.
39. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 10.04.2014 р. № 1197-VII // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 24. — Ст. 883.
40. Б. Шаповал. Державні закупівлі «по-новому» [Електронний ресурс] / Б. Шаповал. — Режим доступу : <http://pravotoday.in.ua/ua/press-centre/publications/pub-566>.
41. Малолітнева В. К. Правове регулювання державних закупівель : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / В. К. Малолітнева; Інститут економіко-правових досліджень НАН України. — К., 2015. — 21 с.
42. Там само.
43. Там само.
44. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 461.

45. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 462.

Петруненко Ярослав. Рамочное соглашение как форма договора о закупке товаров, работ и услуг за государственные средства.

В представленной статье на основе системного анализа научных подходов и норм действующего законодательства Украины исследуются понятие, правовая природа и сущность рамочных соглашений как определённой формы договора о закупке товаров, работ и услуг за счёт государственных средств через специальный хозяйственно-правовой механизм их реализации. Автором обосновано, что рамочные соглашения в сфере государственных закупок представляют собой действенный хозяйственно-правовой механизм обеспечения эффективного расходования государственных средств, могущественный инструмент обеспечения правового хозяйственного порядка, не прямой (косвенный) метод государственного регулирования хозяйственной деятельности. По итогам исследования выделены проблемы практического применения рамочных соглашений и сформулированы предложения по их устранению.

Ключевые слова: рамочное соглашение, государственные закупки, государственный заказ, государственные средства, государственный контракт, государственные нужды, государственное регулирование хозяйственной деятельности, правовой хозяйственный порядок.

Petrunenکو Yaroslav. The framework agreement as a form of a contract on procurement of goods, works and services by using state expense.

The concept, legal nature and essence of framework agreements as certain form of agreement on purchase of goods, works and services by using state expense due to a special economic and legal mechanism for their implementation by using systematic analysis of scientific approaches and legislation in force of Ukraine is investigated in the present article. The author proved that the framework agreements in the sector of government procurement are economically efficient legal mechanism to ensure effective use of public money, a powerful tool to ensure legal economic order, an indirect method of government regulation of business. The problems of practical application of the framework agreements are outlined and the proposals to eliminate them are formulated according to the results of the research.

Key words: framework agreement, public procurement, state order, public funds, state contract, state needs, government regulation of economic activity, legal economic order.